

ДО ЧИТАЧІВ

Віддаємо в руки читачів перше число журналу „Studia Ukrainica Posnaniensia” за 2023 рік. Зміст цього тому визначили дві особливості, про які варто нагадати у вступному слові. Перша з них пов’язана з кривавою війною та російською агресією, яка досі триває в Україні. Обставини війни вимагають мобілізації національного духу, який спостерігаємо в Україні. Однак і поза Україною вони викликали велике патріотичне зворушення та хвилю солідарності, що прокотилася в цілому світі. Наукові студії не можуть бути вільними від цієї тенденції. Саме тому в публікаціях нашого журналу виразно відчутний подих війни – як на тематичному рівні, коли автори беруться досліджувати мілітарну риторику в мас-медіа, документальній чи художній літературі, так і на рівні загального розуміння філологічних питань, які сьогодні видаються актуальними. В окремих статтях читач знайде присутні рефлексії досвіду війни, які не обмежуються лише філологічною проблематикою, проте апелюють до широкого контексту гуманітарних та суспільних наук. Можна бути певним, що і в наступних числах журналу подібні рефлексії знайдуть достойне місце.

Друга особливість цього тому зумовлена атмосферою наукової дискусії довкола важливих питань сучасної україністики, що супроводжувала проведену в нашому університеті VI Міжнародну наукову конференцію „Україністика: вчора, сьогодні, завтра...” (Познань, 27–28 квітня 2023 р.). Цей науковий форум зібрав понад 60 учасників з кількох європейських країн. Він переконливо засвідчив, що в цей нелегкий для України час сфера досліджень української мови та культури не тільки не маргіналізувалась, а навпаки, зміцнилась та розширилась. Постають нові україністичні осередки в багатьох країнах, з’являються нові дослідницькі групи, переклади тощо. Все це переконує нас у потрібності праці, яку виконуємо. Таким чином, частина текстів, які презентувалися під час конференції „Україністика: вчора, сьогодні, завтра...”, увійшла до цього видання. Характерно, що вони були блискуче апробовані та викликали жваву дискусію під час згаданої вище конференції.

Лінгвістичну частину журналу представляють сім статей. Огляд становлення нової наукової галузі – лінгвонаратології – пропонує Флорій Бацевич. У статті визначено основні параметри цієї дисципліни, простежено її розвиток, а також окреслено перспективи в недалекому майбутньому. До ідіостилю Джозефа Конрада звертаються у своїй розвідці Тетяна та Олександр

Вільчинський: їхню спеціальну увагу привернув маркер „вода” в художній прозі письменника. Проблему багатозначного дієслова як аспектуального кластера розглядають на прикладі полісеманта „колоти” Валентина та Микола Кальки. Систематизацію українського термінознавства пропонує Ірина Кочан. Її огляд обіймає період незалежної України і засвідчує, наскільки активно в лінгвістичній науці цього періоду була осмислена термінологічна сфера. Цілком актуальне дослідження провів Микола Степаненко, який докладно аналізує вживання в публічному мовленні денотата „воєнні дії в Україні: 2022–2023”. Вчений показує, які важливі смислові асоціації може містити цей денотат і як вони використовуються у пропаганді. Олеся Тележкіна звернулася до поетичної творчості Івана Низового та з’ясувала на її прикладі стилістично-синтаксичні засоби художнього мовлення, які забезпечують оригінальність образного світу поета. А Людмила Шитик та Людмила Юлдашева зайнялися дослідженням повісті Марії Матіос *Кулінарні фіглі*. Предметом аналізу цього разу стає характер та мотивація авторських назв для страв, описаних письменницею.

У літературознавчому розділі вміщено праці п’яти авторів. Творчість молодого письменника Макса Кідрука привернула увагу Габріелі Жекецької. Авторка запропонувала студію на межі різних дисциплін (розділів) філологічних наук, зокрема зупинилася на жанровій та стилістичній специфіці вибраних творів письменника. Ярослав Поліщук звертається до визначних подій 2020–2023 рр., а саме білоруської революції та російсько-української війни. Ці події виявляються добрим ґлом для порівняння рефлексії білоруських та українських інтелектуалів, що має спільні ознаки, але й суттєво різняться. Оксана Пухонська апелює до мілітарної теми, інтерпретуючи роман Гаськи Шиян *За спиною*. Вона міркує про те, як слід зображувати неочевидну війну, яка поза лінією фронту й дотикає цивільних – жінок та дітей. Аматорську поезію Революції Гідності вирішила переглянути Яна Тітус, зокрема простежуючи в ній один із важливих сакральних образів, яким є образ янгола. Розділ завершує студія Жанни Янковської, присвячена новелістиці Ірини Савки. На прикладі недавно виданої збірки *Шипшинове намисто* зроблено спробу дослідити роль художньої деталі як засобу мобілізації візуальної уяви читача.

Запропоновані у цьому числі журналу статті представляють широкий зріз філологічної проблематики. При цьому вони показують вірність авторів класичній традиції україністики, але також – сміливе входження в нові теми та проблеми, які з’являються в останні роки й відображають цілком актуальні мовно-культурні реалії нашого часу.

Ярослав Поліщук, Анна Горнятко-Шумилевич